

„Жылізвіцкі ленік” – 2003г. –
28 жнівня

Раман “Сустрэнемся на барыкадах”

Гэты раман напісаны пісьменнікам у 1951 – 1954 гадах. Ён уяўляе сабой летапіс жыцця і барацьбы народа Заходняй Беларусі за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне, за сваю свабоду. Раман мае аўтабіографічнае адценне. У вобразе галоўнага героя Андрэя Касцевіча маюцца і некаторыя аўтабіографічныя рысы самога аўтара твора. Ён удзельнік нацыянальна-вызваленчага руху, відны дзеяч КПЗБ і актыўны арганізатар рэвалюцыйнай барацьбы.

Гартаванне харктору Андрэя – барацьбіта праходзіць у асяроддзі рабочых лесапільнага завода. Тут яго рэвалюцыйны настрой прайўляецца яшчэ больш актыўна. Яго светапогляд фарміруеца паступова. Усё гэта адбываецца пад упрыготавленнем прафесійных рэвалюцыйнераў і вопытных партыйных кіраўнікоў, яго актыўнай сувязі з камуністычным падполлем. Ён упэўнены адчувае рост рэвалюцыйных сіл у народзе. Пісьменнік паказвае настрой людзей працы. Андрэй становіцца свядомым змагаром за інтарэсы народа. Тры гады знаходзіцца ў турме за рэвалюцыйную дзеянасць. Але ён і там змагаецца за праўду, за свае права.

Лёс Андрэя Касцевіча непарыўна звязаны з лёсам другой генералірамана Надзеяй Харашэвіч. Вобраз Надзеі Харашэвіч – адзін з лепшых вобразаў у рамане.

Бацька Андрэя – Сцяпан Касцевіч. У яго душы аббуджаеца рэвалюцыйная свядомасць. Ён доўга не можа перамагчы мару аб памяркоўным сялянскім драбабыце пры панах. Ён мае вялікія крыўды і пакуты. Усё ж прыходзіць да выносовы: не “зямелёнае” шчасце, а барацьба можа прывесці вызваленне чалавеку. Сцяпан гаворыць Андрэю: “Трымайся ж, сынку, за свабоду... за свабоду!.. За Родзіцу трymайся, сынку!..” (Так гучыць сучасна). Гэта зварот бацькі да сына Андрэя, у праўду слоў і поспех спраўы якога доўга не хадзіў верыць. Але цяпер ідзе яго дарогамі.

Раман пранікнуты духам праletarskага інтэрнацыоналізму,

проблемай адзінства беларусаў, украінцаў, палякаў, яўрэяў у іх сумеснай барацьбе супраць паноў, кіраўнікоў буржуазнай польскай дзяржавы. У рамане паказана шчыра і моцная дружба Андрэя Касцевіча з польскімі рабочымі Вацлавам Санкоўскім і Станіславам Барвінам, іх узаемадносіны, адзінства думак і інтарэсаў беларусаў і польскіх працоўных.

У рамане “Сустрэнемся на барыкадах” пісьменнік не праpusciў ніводнай значнай падзеі з жыцця Польшчы, калі Заходняя Беларусь уваходзіла пасля Рыжскага дагавора (1921 г.) у яе склад. Галоўны герой Андрэй Касцевіч не прыняў прапановы працаўцаў у дзяржаўнай установе. Ён не мог здрадзіць радзіме, людзям, тым ідэалам, за якія ён змагаўся, якім прысвяціў сваё жыццё. На жаль, быў такі, што супрацоўнічалі з польскімі ўладамі, як Падаляка, Кананец.

У рамане ахоплены вялікі адзінак часу: ад пачатку 20-х гадоў XIX стагоддзя да канца 1939 года. У рамане калі двухсот дзеючых асоб. Большаясць герояў мае рэальныя прафесіі. Месца дзеяння рамана – мястэчка Глушэц (Косава) і яго ваколіцы, вёскі Пружанскага раёна, родныя мясціны пісьменніка, турмы, у якіх адбываў пакаранне Піліп Пестрак.

Высокую ацэнку раману “Сустрэнемся на барыкадах” Піліпа Пестрака даў Аляксандар Фадзееў. А Якуб Колас пісаў у лісце да Піліпа Пестрака: “Раман “Сустрэнемся на барыкадах”, бясспрэчна, здабытак нашай нацыянальнай беларускай літаратуры. Напісашы гэты раман, аўтар здаўшы права думачы пра сябе, як пра пісьменніка, у якога ёсць свой асаблівы стыль, свая пісьменніцкая манера, свой пісьменніцкі глас. Гэта – удача пісьменніка. Шмат мясцін рамана прычароўваюць чытача сваей свежасцю, сваім успрыняццем жыцця і мно-галучнай рэчаіснасці”.

Раман трэба прачытаць ці перачытаць, хто даўно чытаў. І адчуць праўдзівасць адлюстравання жыцця Заходняй Беларусі ў складзе Польскай дзяржавы, гісторыю нашага народа, працу і быт сялян, змаганне за незалежнасць сваёй радзімы.

Вікенцій МАРОЗ.

ДА 100-ГОДДЗЯ
З ДНЯ
НАРАДЖЭНИЯ
ШЛІПА
ПЕСТРАКА

